

ומתרצת: **נשים** — **לאו בנות הרגשה נינהו!** שאין הבדיקה משפיעה⁽³⁾ על האשה לגרום להם מכשול עוון, ולכן הבודקת משובחת.

אבל **אנשים**, **דבני הרגשה נינהו**, שהבדיקה יכולה להביא אותם לידי השחתת זרע שהוא עוון חמור — **תיקצץ היד הבודקת!**

ומקשה הגמרא: **אי הכי**, שהחילוק ביניהם הוא מצב מכשול עוון. **מאי איריא** שאמרין: כל היד **המרבה** באנשים תקצץ! ? והרי **כי לא מרבה** בבדיקה **נמי** תקצץ! לפי שאפילו בדיקה מועטה יכולה לגרום לאנשים מכשול! ?

ומתרצת: **כי קתני** במתניתין "כל היד **המרבה**" — אבדיקות של **נשים** קתני! שבהן ריבוי הבדיקות משובח.

תנא: **במה דברים אמורים** שהיד המרבה לבדוק באנשים תקצץ — כשהיתה הבדיקה **לענין** אם ראה האיש הבדוק **שכבת זרע** שכיון שהאדם מרגיש ביציאת שכבת זרע — אין צורך לבדוק שמא יצאה ממנו, כל עוד שלא הרגיש.

אבל לענין זוב, שיוצא גם בלא הרגשה⁽⁴⁾, ואי אפשר לדעת אם יצא, אלא על ידי

שהחילוק בין אנשים לנשים הוא מחמת שאנשים אינם מטמאים בקרי היוצא בלא שהרגישו, כדלהלן מג, א, ולכן אין להם צורך בבדיקה, והבדוק בלא צורך תקצץ ידו. מה שאין כן נשים, שטמאות גם מדם שיצא בלא שהרגישו, נצרכות הם לבדיקה לידע טומאתן ולכן משובחות.

4. ביאור זה בהיתר בדיקה לזוב משום שנצרך לבדיקה לידע טהרתו, כתב הרד"ל. ומקורו מהרא"ש בפסקיו. ומצינו כעין זה בתוס' רי"ד ביבמות [יד, ב] שאין איסור בדבר זה במקום צורך. ובתוס' ביבמות [לד, ב] יש המתיר ביאה שלא כדרכה באקראי [פעם אחת], וכשאין כוונתו להשחית, וכן פסק הרמ"א [אהע"ז כה, ב].

ולכאורה, רק לביאור ר"ח שהבאנו בהערה הקודמת אפשר לבאר כן, אבל לפי שאר הראשונים, שלא ביארו ההיתר לנשים מחמת שנצרכות לבדיקה, לכאורה הם חולקים, וסוברים שגם במקום צורך אסור, וצ"ע כיצד יבארו את היתר הבדיקה לזוב.

תוס' הרא"ש [ד"ה "אי הכי"] כתב שזב לא בא לידי קרי, ולכן אין חשש בבדיקתו. והקשה

3. כביאור החילוק בין אנשים לנשים מצינו ג' דרכים בראשונים: א. **תוס' הרא"ש** [ד"ה "נשים"] ביאר בשם רש"י שהחילוק הוא במציאות, שאין בדיקה גורמת לאשה חימום והרגשה אלא לאיש. וכן היא דעת הרמב"ן.

ב. שיטת ר"ת [הביאורה הרמב"ן והרשב"א] ששונים אנשים מנשים בדין תורה "ונשים לאו בנות איסור הרגשה", וגם אם היתה בדיקה משפיעה על הנשים במציאות אינן מצוות על השחתת זרע. וביאורו של ר"ת הוא כשיטתו ביבמות [יב, ב ד"ה "שליש", הובאה בגליון התוס' בסוגייתנו ד"ה "נשים"] שאיסור השחתת זרע הוא חלק ממצוות פרו ורבו, ולכן נשים שאינן בכלל המצוה אינן גם בכלל האיסור. טעם נוסף להתיר לנשים השחתת זרע כתבו התוס' בסוגייתנו שמזדעזעות בפנים, ואין יוצא לחוץ.

הרמב"ן מקיים פירושו של רש"י בגמרא גם לשיטת ר"ת, שאף על פי שאין איסור לנשים הוצרכה הגמרא לחילוק שבמציאות, שאם לא כן, לא היתה המשנה משבחת את המרבה בבדיקות, שגם לר"ת שאין איסור בדבר, מכל מקום מגונה הוא.

ג. הר"ח [מובא בתוס' הרא"ש] מבאר